

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Усна історія як метод та джерело дослідження

Шифр та назва спеціальності
032 Історія та археологія

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма
Історія науки та українознавство

Кафедра
Українознавства, культурології та історії науки
(310)

Рівень освіти
Третій (доктори філософії)

Тип дисципліни
Професійна підготовка, вибіркова

Семестр
3

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Телуха Світлана Степанівна

Svitlana.Telukha@khpri.edu.ua

к.і.н., доцент,

доцент кафедри українознавства, культурології та історії науки

Досвід роботи 13 років. Автор понад 60 наукових та навчально-методичних праць.

Детальніше про викладача на сайті кафедри
<https://web.kpi.kharkov.ua/ukin/vikladachi>

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на вивчення та практичне застосування методу усної історії. Вивчення методології та застосування методу під час написання наукових робіт покликані розширити джерельну базу наукового дослідження здобувача. Під час курсу здобувачі отримують навички проведення історичного дослідження та набудуть вмінь створення власних усноісторичних джерел. Здобуті під час курсу знання, поєднують в собі інформацію про появу методу Oral history (усної історії), його розвитку в світовій перспективі та в Україні, дискусій навколо методу, інституційного оформлення, місце методу в сучасних історичних дослідженнях в Україні

Мета та цілі дисципліни

Отримання студентами знань з методології історичних досліджень, використання усної історії сприятиме отриманню здобувачами фундаментальних знань з історії України як підґрунтя формування світогляду відповідального громадянина, толерантної людини, освіченого спеціаліста, який здатен формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної

проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових підходів до вивчення наукової теми.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Польові дослідження. Підсумковий контроль - екзамен

Компетентності

СК-1. Здатність здійснювати історіографічну критику, уміти виявляти необ'єктивну інформацію і неупереджено інтерпретувати зміст досліджуваної літератури.

СК-2. Володіння основами наукового пошуку історичних джерел та здійснення їхнього аналізу, з врахуванням останніх досягнень у галузі історичного джерелознавства.

СК-3. Здатність до організації та проведення наукових досліджень відповідно до новітніх тенденцій розвитку історичної науки. Вміння здійснювати наукові дослідження із залученням широкого кола джерел і наукової літератури, сучасних методів дослідження із найактуальніших історичних проблем.

СК-4. Розуміння основних причинно-наслідкових зв'язків та закономірностей історичного процесу, набуття навичок критичного мислення, вміння систематизувати, узагальнювати та оцінювати отриману інформацію.

СК-5. Розуміння тенденцій розвитку суспільства і науки на сучасному етапі та їхнього зв'язку з минулим досвідом. Вміння логічно аргументувати і доказово відстоювати власну позицію під час наукової дискусії.

СК-6. Спіратись на останні наукові досягнення історичної науки у викладацькій діяльності..

Результати навчання

РН-7. Володіти методологією історіографічної критики, уміти виявляти необ'єктивну інформацію і неупереджено інтерпретувати зміст досліджуваної літератури.

РН-8. Знати та володіти основами наукового пошуку історичних джерел і здійснення їхнього аналізу з врахуванням останніх досягнень у галузі історичного джерелознавства.

РН-9. Демонструвати здатність до організації та проведення наукових досліджень відповідно до новітніх тенденцій розвитку історичної науки, вміння здійснювати наукові дослідження із залученням широкого кола джерел і наукової літератури, сучасних методів дослідження з найбільш актуальних історичних проблем.

РН-10. Розуміти основні причинно-наслідкові зв'язки та закономірності історичного процесу, демонструвати навички критичного мислення, вміння систематизувати, узагальнювати та оцінювати отриману інформацію.

РН-11. Розуміти тенденції розвитку суспільства і науки на сучасному етапі та їхній зв'язок з минулим досвідом. Демонструвати вміння логічно аргументувати і доказово відстоювати власну позицію під час наукової дискусії.

РН-12. Демонструвати здатність враховувати новітні досягнення історичної науки у викладацькій діяльності..

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції - 20 год., практичні заняття – 20 год., самостійна робота – 80 год. Форма оцінювання - екзамен

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

«Історія України у глобальному вимірі», «Історія української науки і техніки», «Методологія наукових досліджень»

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Методи:

- 1) словесні: опитування, бесіда, дискусія;
 - 2)наочні: презентація, використання відео- та аудіо джерел і матеріалів різноманітних усноісторичних сайтів з відкритим доступом
 - 3)практичні: обговорення теорії методології усної історії, критика усноісторичних джерел, конструювання та деконструювання наративу, виконання індивідуальних творчих завдань, проведення власного усноісторичного дослідження, практика запису та транскрибування усноісторичного джерела, презентація отриманих результатів.
- Участь в наукових семінарах, вокшопах з проведення усноісторичних досліджень.

За програмою навчання передбачено виконання завдання для самостійної роботи здобувачів освіти

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

- Лекція 1. Вступ до курсу. Поняття Oral history та альтернативи
- Лекція 2. Виникнення методу. Періодизація.
- Лекція 3. Історія звукозаписуючих технологій.
- Лекція 4. Перші усні історії: міжнародні досвіди.
- Лекція 5. Перші усноісторичні проекти в Україні: автори, виконавці, теми.
- Лекція 6. Інтерв'ю – поняття, особливості, значення.
- Лекція 7. Методологічні основи застосування методу усної історії.
- Лекція 8. Підготовка до інтерв'ю, здійснення інтерв'ю, супровідна документація.
- Лекція 9. Цифрові технології в Oral history.
- Лекція 10. Інституційне оформлення Oral history. Провідні дослідники.
- Лекція 11. Методика використання джерел Oral history.
- Лекція 12. Розвиток методу усної історії в країнах Заходу
- Лекція 13. Сучасні усноісторичні проекти в Україні.
- Лекція 14. Історія Голокосту Європи в колі усної історії.
- Лекція 15. Сюжетні лінії в усних історичних свідченнях Голокосту в Україні на прикладі авторського архіву.
- Лекція 16. Місця пам'яті про Другу світову війну в Харкові та документування.
- Лекція 17. Фіксація подій в момент події: труднощі та значення для усних істориків.
- Лекція 18. Чорнобильська трагедія та усноісторичні дослідження.
- Лекція 19. Музей воєнного дитинства в Україні: збір свідчень та дослідницькі практики.
- Лекція 20. Захист персональних даних та етика усноісторичних досліджень.

Теми практичних занять

- Семінар 1. Вступ до курсу. Методика роботи студентів по вивченню курсу «Усна історія як метод та джерело дослідження»
- Семінар 2. Усна історія. Походження методу.
- Семінар 3. Історія запису звуку та звукозаписуючі технології.
- Семінар 4. Американські досвіди перших усноісторичних досліджень.
- Семінар 5. Світові та українські усноісторичні проекти в ХХ столітті.
- Семінар 6. Етичні особливості підготовки та проведення інтерв'ю.
- Семінар 7. Аудіо- та відео інтерв'ю: особливості проведення та активного слухання.
- Семінар 8. Підготовка до інтерв'ю, здійснення інтерв'ю, супровідна документація.
- Семінар 9. Застосування цифрових технологій в практиці усноісторичних досліджень.
- Семінар 10. Усні історики, інститути, центри: географія та практики.
- Семінар 11. Методологія усної історії.
- Семінар 12. Розробка питальника та етика проведення усноісторичного інтерв'ю.

- Семінар 13. Бази даних усноісторичних архівів.
Семінар 14. Розвиток методу усної історії в країнах Заходу
Семінар 15. Сучасні усноісторичні проекти в Україні.
Семінар 16. Гендер та емоції в усних історіях.
Семінар 17. Місця пам'яті Харкова про події Голокосту.
Семінар 18. «Правдивість» усноісторичних записів в свідченнях про Голокост та реконструкція подій Другої світової війни.
Семінар 19. Поточні усноісторичні проекти в Україні: , збір даних та візуалізація
Семінар 20. Захист персональних даних оповідачів та публікація результатів усноісторичного дослідження.

Робота на практичних заняттях оцінюється від 1 до 6 балів, максимально на всіх практичних заняттях можна отримати 30 балів

Теми лабораторних робіт

Лабораторні заняття не передбачені

Самостійна робота

В межах курсу запланована практична складова у вигляді здійснення індивідуального дослідження слухача курсу - проведення власного усноісторичного проекту, що включає запис усноісторичних інтерв'ю, транскрибація інтерв'ю, аналіз інтерв'ю та презентація результатів дослідження. Для виконання самостійної роботи, здобувачі користуються наступним планом:

1. Отримують теоретичні та практичні навички з проведення усноісторичного дослідження.
2. В індивідуальному порядку за результатом консультації з викладачем окреслюють поле усноісторичного дослідження яке буде резонувати з темою дисертаційного дослідження.
3. Окреслення мети та завдання дослідження.
4. Створення питальника.
5. Пошук респондентів.
6. Запис інтерв'ю.
7. Заповнення супровідної документації.
8. Транскрибація інтерв'ю.
9. Аналіз інтерв'ю.
10. Презентація результатів під час екзамену з дисципліни "Усна історія як метод та джерело дослідження"

Написання есе за запропонованою темою – максимально 40 балів.

Література та навчальні матеріали

1. Грінченко Г. Усна історія незавершеної війни це насамперед питання етики й методології. Retrieved from <https://armyinform.com.ua/2023/10/18/usna-istoriya-nezavershenoyi-vijny-cze-nasampered-putannya-etyky-j-metodologiyi-gelinada-grinchenko/>
2. Кісь О. Усна історія: становлення, проблематика, методологічні засади // Україна модерна. — 2007. — № 11.
3. Кісь О. Усна історія в сучасній Україні: здобутки і виклики часу. Електронний ресурс. Режим доступу: URL <https://ua.boell.org/uk/2017/01/16/usna-istoriya-v-suchasniy-ukrayini-zdobutki-i-vikliki-chasu> (дата звернення 07.10.2023)
4. Нижнікова С., Пониपालяк А., Шишкіна Є., Телуха С. (2023) Невимовне: історії українок про російське вторгнення та евакуацію до Німеччини / С. Нижнікова, А. Пониपालяк, Є.Шишкіна, С. Телуха.— Moldova-Institute Leipzig. – Leipzig. –Bons Offices. – 543 с.

5. Плато Александр фон. Міжнародний проект біографічної документації рабської та примусової праці // Схід/Захід: Іст.-культ. зб. / Схід. ін-т українознавства ім. Ковальських та ін. — Вип. 11—12: Спец. вид.: Усна історія в сучасних соціально-гуманітарних студіях: теорія і практика досліджень. — Х., 2008.
6. Пастушенко Т. Метод усної історії та усно історичні дослідження в Україні Історія України. 2010. № 17-18 (157-158). Травень.
7. Розмови з тими, хто питає про війну: збірник під редакцією Наталі Отріщенко / Н.Отріщенко. — Львів: Центр міської історії, 2024. — 180 с.
8. лухати, чути, розуміти: усна історія України ХХ-ХХІ століть: зб. наук. праць / за наук. ред. докторки істор. наук Г. Грінченко. Київ. 2021. 352 с.
9. Методичні рекомендації до використання методу усної історії під час вивчення дисципліни "Історія та культура України" [Електронний ресурс] : для студентів усіх спец. НТУ "ХПІ" / уклад. С. В. Телуха ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". — Електрон. текст. дані. — Харків, 2023. — 15 с. — URI: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/71273>.
10. Томсон А. Чотири зміни парадигм в усній історії. URL: https://keui.files.wordpress.com/2010/12/02_thomson.pdf (дата звернення 07.10. 2023)
11. Україна модерна. - 2007. - № 11 – Спеціальний випуск присвячений дослідженням в модальності усної історії.
12. У пошуках власного голосу: Усна історія як теорія, метод та джерело. Зб. наук. ст. / За ред. Г. Г. Грінченко, Н. Ханенко-Фрізен. Харків : ПП «ТОРГСІН ПЛЮС», 2010. 248 с. URL: <http://oralhistory.com.ua/publikacii/pidtrimka-uau/u-poshukah-vlasnogo-golosu-publ.html> (дата звернення 07.10.2023)
13. Усна жіноча історія. Повернення. — К.: ЖЦ «Спадщина», 2003; Скорочений варіант українського видання російською мовою, що представляє досвід 29 жінок. «Устная история. Возвращение». — К.: ЖЦ «Спадщина», 2003.
14. Усна історія в сучасних соціально-гуманітарних студіях: теорія і практика досліджень / За ред. В. Кравченка, Г. Грінченко. Харків, 2008. (Схід/Захід: Іст.-культ. зб. – Вип. 11–12: Спец. вид.: Усна історія в сучасних соціально-гуманітарних студіях: теорія і практика досліджень / За ред. В. Кравченка, Г. Грінченко. Харків, 2008. 432 с. URL: <http://oralhistory.com.ua/publikacii/pidtrimka-uau/usna-istoria-v-suchasnykh-studiakh.html> (дата звернення 07.10.2023)
15. . Сайт Ukrainian_Oral_History_Association: http://keui.univer.kharkov.ua/oral_history/index.html; електронна адреса: info.uoha@gmail.com
16. Institute for Oral History, Baylor University, Texas http://www.baylor.edu/oral_history/
17. Kharkiv – wounded city (2024) Retrieved from <https://www.copernico.eu/en/kharkiv-a-wounded-city>
18. Oral History Association <http://omega.dickinson.edu/organizations/oha/>
19. Passerini L. Fascism in Popular Memory. — Cambridge, 1987. Portelli A. The Battle of Valle Giulia: Oral History and the Art of Dialogue. — Madison, Wis., 1997.
20. Summerfield P. Oral History as an Autobiographical Practice. Miranda URL: <https://journals.openedition.org/miranda/8714> (дата звернення 07.01.2022)
21. Thompson P. The Voice of the Past: Oral History. 3rd Edition. Oxford: OUP, 2000.-368 P.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності здобувача освіти та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з усних виступів на семінарах (50%), самостійної роботи (20%) та із суми відповіді здобувача на питання на заліку (30%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено
30.08.2024

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Олена ТВЕРИТНИКОВА

30.08.2024

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Олена ТВЕРИТНИКОВА